

EPERJESI LAPOK

(FELVIDÉKI SZEMLE)

TÁRSADALMI, KÖZGAZDASÁGI, KÖZMŰVELŐDÉSI ÉS SZÉPIRODALMI HETILAP.

Előfizetési árak: Egész évre 10 K., félévre 5 K., negyedévre 2 K. 50 f. — Egyes szám ára 20 fillér.
Hirdetési díj: Háromhásos petit sor egyszeri hirdetése 30 fillér; többszörös hirdetésért jutányosabb. Nyiltér: minden sor 40 fillér.

Az Eperjesi Széchenyi-körnek, ... az Eperjesi Magyar Védőegyesületnek és az Eperjesi Kereskedők Társulatának hivatalos közlönye. ...

Szerkesztőség: Eperjesen, Szebeni-út 14. sz.
Kiadóhivatal: KÖSCH ÁRPÁD könyvnyomdája Eperjesen, Fő-utca 59. sz.

Tátra-express.

I.
A Kolozsvár—Tátrai és Temesvár—Arad—Tátrai vasúti összeköttetés eszméje, melyet fölvetettünk, a vidéki sajtó körében rokonszenves visszhangra talált. Nincsen újság az érdekelt országrész városáiban, a mely nem kommentálta volna ezt az eszmét, a mely nem fűzte volna hozzá azon megjegyzéseket, melyek itt is, ott is a helyi érdekek ismeréséből fakadnak.

Hanem — s ezt a tapasztalatot nemcsak a sajtó kommentárjaiból, de leginkább illetékes egyének beszélgetéséből merítem — vasúti decentralizációnk igen sok lelkes hívét egy vérszes és téves felfogás uralja: még pedig az felfogás, hogy az állam mindenható és mindentudó, hogy az ő útai kifürkészhetetlenek, hogy az ő terveibe belejátszani nem szabad, hogy magánkezdeményezéssel a kormányt valamelyes akcióba beleerőszakolni bűnös és örült dolog. «A kormány a vasúti decentralizáció kérdésében országos ankétet csinált, az illetékes fórumok memorandum alakjában fölterjesztették a kormányhoz a vidéki közlekedésügy kivánalmait. Most már ezzel a vidéki fórumok hivatásának vége: nekik sürgetni a dolgot nem szabad. Hanem, ha majd egyszer a kormánynak eszébe jut az országos ankét memorandumának értelmében egy-egy vonalat kiépíteni, akkor majd halát adunk a kormánynak.»

Mindenesetre tiszteletreméltó fél fogás. És a kormánynak nézve végtelenül kényelmes. De, megvallom, hogy a mikor majd a vidéki kulturális és közgazdasági szervezetekből a parlamentbe fog ez az elv felszivárogni, akkor rögtön be is lehet csukni az országházat.

Ezzel szemben legyen szabad megjegyeznem azt, hogy mindenki éppen a saját ügyeiben lévén legilletékesebb, talán a vidéki kérdések megoldásánál a vidékieké kell lennie az első szónak. És az a tény, hogy például a Tátra-express kérdése egy és ugyanazon nap lett fölvetve Kolozsvárt, Kassán, Miskolczon és Temesvárott, igazolja azt, hogy ez a vidéki kérdés meg van érve, hogy ennek a kérdésnek a megoldása sürgős, hogy három országrész életbevágó érdekeit nem lehet a kormány feledékenységére és az aktakezelés szeszélyes véletlenére bízni.

Igenis, a közakarat szerepe rámutatni azon kérdésekre, melyek sürgős és gyökeres megoldást követelnek; igenis, a közakarat dolga minden törvényadta fegyverrel harcolni az ország jogos kívánalmainak tekintetbevételéért.

A vasúti decentralizáció eszméje már hódítóútra indult az országon keresztül, a közvélemény nyomása alatt elértük azt az eredményt, hogy a kormány az úgynevezett illetékes fórumok által informáltatta magát a legégetőbb szükségletekről.

A Tátra-express eszményi iránya — Nagyváradot véve forgalmi végpont gyanánt — Nagyvárad—Debreczen—Nyíregyháza—Szerencs—

Kassa. Ugyanis Szerencs és Kassa, illetve Hidasnémeti között már egy év óta ki van épülve a kassa—hegyaljai vasút, 50 km. hosszúságban. Ez a vonal átmetszi országunk egyik leggazdagabb, egyik legszebb vidékét: a tokaji bortermő-vidéket. Ezt a vasutat, mely helyi érdekű szabványra, könnyű vágányokkal és ritkán rakott talpfákkal épült, kellene a gyorsított forgalom érdekében átépíteni. És, tekintve azt, hogy a vonal kilométerenként majdnem százezer korona költséget igényelt — a mi azt bizonyítja, hogy alapépítményei a legszilárdabb és leggondosabb kivitelben lettek előállítva — az átépítési munkát itt csupán a vágányok és talpfák kicserélésére szorítkoznánk. Ezzel a kevés munkával és kicsi kiadással egy hatalmas, életerős vonallal szaporodnék a magyar vasúti hálózat.

De nemcsak a Tátra-express érdekében volna kívánatos a kassa—hegyaljai vasút átépítése, hanem még a helyközi forgalom s a tokaji vidék érdekében is. Nem kisebb kompetenciájú embernek, mint kereskedelmi miniszterünk hivatalbeli elődjének adom itten át a szót:

„A m. kir. államvasutak Szerencs állomásától kiágazólag Abatújszántón át a m. kir. államvasutak Hidasnémeti állomásáig tervezett kassa-hegyaljai helyi érdekű vasút megvalósítása által a vonalmenti vidék helyi-közlekedési érdekei nyernének kielégítést. Így, a többi közt, a tokaj-hegyaljai borvidék, melyen a filloxera által kipusztított szőlők helyett, nagy költséggel új szőlőtelepek létesültek, az államvasutak fővonalaival közvetlen összeköttetésbe jutna, s ekként mód nyújtatnék a vidéknek arra, hogy világhírű bor- és szőlőterményeivel a világpiacot minden nagyobb nehézség nélkül felkereshesse. A vasút ... megvalósítása tehát ... általános közgazdasági tekintetből felette kívánatos.” (Az 1908. XI. t.-cz. miniszteri megindokolása 1907. november 16-ikán, 637. sz. irom.)

„E vasút nemcsak egy termékeny és sűrűn lakott vidéket szel át, hanem a mellett nagy útmegtakarítást is enged meg azon árúkra vonatkozólag, melyek Kassa felől Szerencs irányában — és ellenkező irányban — mennek.” (A képviselőház pénzügyi bizottságának jelentése 1907. decz. 11-ikén, 678. sz. iromány.)

II.

A második, átépítendő vicinális volna a debreczen—nagyvárad.

A debreczen—nagyvárad vasút ügye igen jellemzi a kormánynak vasúti politikáját, az állam gondviselészerű szerepét a magyar provinciák legégetőbb szükségleteivel szemben. Évtizedek óta vitatják, ankétozzák, vizsgálják, forgatják ennek az összekötő-vasútnak a kérdését, mely hivatva van összekötni két nagy metropolist, két gazdag és haladó vármegyét, két országrészt, sőt, mi több: Erdélyt északi Magyarországgal. Végre is egy debreczeni pénzügyi lelkés és bátor igazgatója magához ragadta a vajudó vasút ügyét és megépítette — természetesen vicinális szabványra. (Mert a magyar állam egyik kedves sajátsága az, hogy maga fővonalat nem épít vidéken, de másnak sem engedi meg, hogy ilyet építsen.)

A debreczen—nagyléta—kismarja—biharpüspöki—nagyvárad vasút most épül, 72 kilom. hosszúságban, egyenes vonalban, síkföldön át

és novemberben meg is nyílik. Nagyvárad 113 km.-nyire lévén Debreczentől Püspökladányon át, ez 41 km. útmegtakarítást jelent. Hozzáteszem, hogy őrizkedni kell attól, hogy a máris túlszűfolt és páratlan kényelemmel s czélszerűséggel berendezett ladányi pályaudvaron még újabb vonalakat iktassanak be. Így hát, mint a Tátra-express eszményi irányát, a debreczen—nagyléta—nagyvárad iránt hozom javaslatba.

Meg vagyok győződve, hogy az a nagyszerű és vállalkozó szellemű ember, a kinek a debreczen—várad vasutat köszönheti a magyar utazó-közönség, nem zárkozik majdan el ezen lehetőség megvitatása és figyelembevételé elől.

III.

Nagyváradtól Kassáig illetéknéppen megkaptuk volna a közvetlen összeköttetést. Úgy hiszem, minden magyarnak, a ki hazája nagy közgazdasági kérdéseit szívén viseli, kötelessége az, hogy ennek a kapcsolatnak az érdekében akciót indítson. De viszont meg azt is tudom, hogy egy hosszadalmas, nehéz, fárasztó munka lesz, hogy a megoldás még igen-igen messze van.

Addig is azonban segíteni lehetne igen könnyen vasúti hálózatunk ezen nagy fogyatkozásán, még pedig olyanképpen, hogy a m. kir. államvasút már a jövő tavaszon *közvelen-kocsikat indítana Kolozsvár-, illetve Temesvártól—Nagyváradon, Püspökladányon stb.—Debreczenbe s onnan azokat egy gyorsított személyvonathoz kapcsolva, Nyíregyházán, Szerencsén, Miskolczon át, Kassa felé vezetné egészen a Tátráig.* A szolnok—hatvani irányhoz képest ez a görbe vonal is már nagy javulást jelentene és tetemes idő-, meg útmegtakarítást. Azalatt pedig meg lehetne szépen beszélni az igazi, közvetlen-csatlakozás kérdését és lassan dülőre vinni azt. *de Gerando Félix.*

A felvidéki vándorkiállítás.

Ma nyílik meg a felvidéki vándorkiállítás Egerben, a következő sorrenddel: Himnusz, éneki a daloskör; Jankovics Dezső polgármester üdvözi a kultuszminiszter képviselőjét, Molnár Viktor államtitkárt, a Képzőművészeti Társulat kiállító tagjait és a vendégeket; Hauszmann Alajos a társulat nevében válaszol; majd Molnár Viktor megnyitja a kiállítást. Ennek megtekintése után lakomát rendeznek, végül Kállay Zoltán főispán ötórás teára hívja meg a művészeket. A vendégek este hét órákor utaznak el Egerből. A kiállítás területén esténként az egri katonazenekar fog játszani, a daloskör közreműködésével. Az érdeklődés fokozására dr. Matzky Valér, dr. Halászky Cezár és dr. Balogh Bertalan művészi előadásokat fognak tartani.

A kiállítók teljes névsora a következő: Aggházy Gyula, Bachmann Károly, Baditz Ottó, Bakoss Tibor, Balló Ede, Baránszky E. László, Barys Adolf, Barta Ernő, Basch Árpád, Bednár János, Benczúr Béla, Beődi-Balogh Gábor, Berkes Antal, Beszedes J. László, Betlen Gyula, Boemm Ritta, Boruth Andor, Bory Jenő, Bosznay István, Bruck Hermina, Bruck Lajos, Bruck Miksa, Bükkerti Mariska, Éder Gyula, Edvi-Illés Aladár, Erdőssy Béla, Damkó József, Déry Béla, Dudits Andor, Fejér Sándor, Fényes Adolf, Ferenczy Károly, Ferenczi Valér,

Feszti Árpádné, Freckay Endre, Gebauer Ernő, Gergely Imre, Gerster Károly, Glatz Oszkár, Góth Móricz, I. Grünwald Béla, Hadzsy Olga, Hajdú Béla, Halász Hradil Elemér, Haller Stefánia, Hegedűs László, Heyer Arthur, Istók János, Jendrássik Jenő, Juszkó Béla, Kacziány Ödön, Kalicza Erzsébet, S. Kalivoda Kata, Kató Kálmán, Kemenszky Árpád, Keményfi Jenő, Kézdi-Kovács László, Kiss József, Klammer Mariska, Kléh János, Knopp Imre, Komáromi Kac Endre, Konek Ida, Kopits János, Koszta József, Kosztolányi Gyula, Kővári Szilárd, Kövér Gyula, Krutsay Ferencz, Lakatos Arthur, Lamné Hilberth Irén, Lechner Ödön, Lengyel Reinfuss Ede, Lévy Lénárd Róbert, Ligeti Miklós, Magyar Mannheimer Gusztáv, Mátyay József, Maróthi Major Jenő, Markup Béla, Márton Ferencz, Matkovics Béla, Mendlik Oszkár, Mérő István, Miklósi Mutschenbacher Ödön, Murányi Gyula, Nadler Róbert, Nagy Vilmos, Nagy László, Nagy Zsiga, Náray Aurél, Neogrady Antal, Nyilassy Sándor, Olgay Ferencz, Olgay Viktor, Pálfi József, Pásztor János, Pentelei Molnár János, Peske Géza, Poll Hugó, Pörge Gergely, Raab Ervin, Révész Imre, Rippl Rónai József, Rosenmayer Ferencz, Roskovits Ignác, Rottmann Mozart, Siliga Ferencz, K. Spányi Béla, Spányik Kornél, br. Splény Ernesztin, Szász István, Székely Andor, Székely Árpád, Szepesi Nuszka Jenő, Szinyei Merse Pál, Szilányi Lajos, Gy. Takács Béla, Tamassy Miklós, Telkessy Valéria, Tolnay Ákos, Tull Ödön, Tury Gyula, Udvary Géza, Ujváry Ignác, Vágó Sándor, Vajda Zsigmond, Vámosné Eleőd Karola, Vastagh György, Vastagh Géza, Vesztroczy Manó, Vési Margit, Vida Árpád, Vidovszky Béla, Zádor István. Összesen 233 művész vesz részt a kiállításon 227 képpel.

A népiskolai tanítás ingyenességének életbelépése.

Ezévi szept. 1-jével új éra kezdődik a magyar népnevelésügy terén. Ekkor lép életbe a felekezeti iskolákra nézve is az 1908. évi XLVI. t. cz., a mely a népoktatás ingyenes voltát mondja ki. Az állami iskolákra nézve ez már az elmúlt iskolai év elején beállott.

Sajnálatos, hogy ennek a korszakalkotó törvénynek az életbelépése nem történik meg oly simán, mint a hogy ez rendjén volna. Az új tanév beálltával az iskolafentartók nagy része u. i. a legteljesebb bizonytalanságban van. Azt sem tudja biztosan, hogy csakugyan megszűnt-e már a tanítási kötelezettsége, vagy pedig szedhető még továbbra is díj az elemi-iskolai tanításért.

Mindenknek pedig az az oka, hogy a kormány még mindeddig nem adta ki a törvény végrehajtására vonatkozó utasításokat. Sokan azt hiszik e miatt, hogy a törvény végrehajtásra sem kerül s ezért fentartani vélik a régi állapotokat. Így például Eperjesen is *szedtek tandíjat*: a «Sancta Maria»-intézet elemi iskolájában, a községi róm. kath. elemi fiúiskolában és a két izraelita hitközség elemi iskolájában. *Nem kívántak ellenben tandíjat*: az ág. hitv. ev. elemi iskolákban és a kollégiumi tanítóképző mintaiskolájában. Az a nézet azonban, hogy a törvény végrehajtására nem kerül sor, teljesen téves. Mert az, hogy a végrehajtási utasítások meg nem jelentek, a törvény erején mit sem változtat. A törvény törvény marad és annak világos rendelkezései feltétlenül betartandók minden körülmények közt. A törvény ereje sohasem függhet valamely, azt úgysem módosítható miniszteri rendelet kiadásától, vagy ki nem adásától.

A végrehajtási utasításokat pedig azért várják nagy érdeklődéssel az iskolafentartók, mert tudniok szükséges, hogy a törvény biztosította tanítási-kárpótlás iránti kérényt hogyan kell felszerelni és mikor és mily mértékben fognak a kárpótlási összeghez jutni. Elég kellemetlen, hogy ez mindmáig is bizonytalan még, holott a dolgok rendje szerint ennek szept. 1-jéig már mind szépen el kellene intézve lennie. Honnan fedezték u. i. az illető felekezeti iskolafentartók a hiányzó rendes költségeket, a miket eddig tandíjbevételekből fedezhettek csupán? Így mindjárt a tanítói fizetést. A tanítók fizetése már szeptemberben esedékes, csakúgy, mint máskor. Honnan szedik elő az összegeket, ki tudja még hány hónapon keresztül? Mert a tanítót természetesen fizetni kell, akár honnan szerzik is az arra való költségeket. A tanító és családja nem érezheti meg, hogy az állam idejekorán nem intézkedett.

Az iskolafentartó hatóság jobban elbirja ennek kellemtelenségeit, mint az egyes tanítók.

Az EGYENLŐSÉG című, jól szerkesztett fővárosi hetilap szerint, a népoktatás ingyenességét biztosító törvény végrehajtására vonatkozó utasítások a beiratások megkezdése előtt nem fognak megjelenni. A legjobb esetben is csak a beiratások befejeztével, szeptember közepén kerülnek kiadásra. Mivel utasítás nélkül a törvényt kényszerítő erővel végrehajtani nem lehet, helytálló az a nézet, hogy az iskolafentartó hitközségek fenntarthatják a status-quot, tehát a végrehajtási utasítás megjelenése előtt tandíjat, úgy, mint eddig, szedhetnek. (? Szerk.) Megtorló intézkedés ebből nem következhetik. Az utasítás külön intézkedéssel enyhíteni fogja a törvény strict rendelkezését, mely oda céloz, hogy megkönnyítse amaz iskolák helyzetét, a melyek eddig is főképpen tandíjából tartották fenn magukat. Oly megállapodás jött létre a minisztériumban, hogy azok az iskolák, a melyek a kormány által fejenként nyújtható kárpótlásnál a tanulók után nagyobb tandíjat szedtek, a fejenként 15 koronát meghaladó tandíjrész szedésére miniszteri engedélyt kaphatnak, ha azt kérelmezik s az illetékes közigazgatási bizottság ajánlja.

Eddig az EGYENLŐSÉG értesülése. Bizonyos, hogy az abban foglaltak nagyon kedvezőek az egyes iskolafentartókra. Még bizonyosabb azonban, hogy fent már kifejtett nézetünk szerint *el nem ismerhetjük, hogy az utasítások hiánya egy szentesített törvény végrehajtásának útját állhatná. Az meg, hogy bármi okból és bármily mértékben is megengedtesék eszentül is a tanítási díj szedése a népiskolában, egyenes ellentétben áll a törvény szellemével, intencziójával és betűjével is.*

A kamarák országos értekezlete.

Az ország minden részéből egybesereglett kiküldöttek részvételével szept. 5-ikén vette kezdetét a magyarországi kereskedelmi és iparkamarák kassai értekezlete. A tárgyalandó ügyek fontosságára való tekintettel, az országnak csaknem valamennyi kamarája kiküldötte titkárát, egyes kamarák ezenkívül az elnökség tagjaival is képviseltették magukat. Megjelentek nevezetesen a következő kamarai képviselők: Aradról dr. Varjassy Lajos titkár; Besztercebányáról ifj. Rosenauer Lajos alelnök, dr. Holesch István titkár; Budapestről Hoffer Márton kamarai segédtitkár; Debrecenzől Szávay Gyula titkár, dr. Rácz Lajos segédtitkár; Eszékéről Plavsič N. A. titkár; Győről Szendrői Mór titkár; Kolozsvárról dr. Gámán József titkár, Vargha László segédtitkár; Marosvásárhelyről Sz. Szakács Péter titkár; Miskolczról dr. Sugár Ignác titkár; Nagyváradról dr. Sarkadi Lajos titkár; Pécsről Kindl József elnök, dr. Záray Károly titkár; Sopronból dr. Taizs Károly titkár; Szegedről Perjessy László titkár; Temesvárról dr. Szávay Zoltán segédtitkár; Zágrábról Paskievič-Cikara Peroslav titkár. A kassai kamara képviselőiben Siposs Andor Gyula elnök, Beller Károly és Kozák János alelnökök, dr. Siposs Aladár titkár, Tárnay Gyula és dr. Deil Jenő segédtitkárok vettek részt.

Az értekezlet szept. 5-ikén d. e. 9 órakor vette kezdetét, Siposs Andor Gyula, a kassai kereskedelmi és iparkamara elnökének elnöklelte alatt, a ki szívélyes szavakban, meleg hangon üdvözölte a megjelenteket, annak a reményének és kívánságának adva kifejezést, hogy a tanácskozás meg hozza várt eredményeit s közelebb hozzon a fölvetett nagy kérdések helyes megoldásához.

Az első és legégetőbb kérdés, mely az értekezlet napirendjére volt tűzve s tárgyalás alá került, a *kisipari gépadományozások reformja* volt. Fölvetését az tette indokoltá, hogy az eddig követett rendszer igen sok irigységre, elégedetlenségre adott alapot s ennélfogva megfontolás tárgyává tétetett, vajjon az fenttartható-e, avagy más és minő elvekre fektetendő az eljárás a jövőben. A kérdés előadója, dr. Sugár Ignác, mélyrehatóan fejtette ki a figyelembevétel követő szempontokat s az ennek alapján kifejtett, magas színvonalú eszmecseré rendkívül sok értékes észleletet és fontos momentumot vett fel, végeredményében annak kijelentésében csúcsosodván ki, hogy a kis- és kézműiparnak az eddigi módon, vagyis ingyenes gépadományokkal is való támogatása indokolt és szükséges s e részben csupán a kérelmek elbírálása tekintetében lehet új elveket megállapítani.

A kérdés taglalása az egész délelőttöt igénybe vevén, az értekezlet folytatása délutánra halasztatott el, a mikor az elnöklést Kindl József vette át, s a *kereskedelmi szakoktatás reformjának* Perjessy László által előadott ügye került szőnyegre. Megvitatás tárgyát képezte nevezetesen a kereskedelmi iskolák évfolyamainak szaporítása, a melynek terve mellett újabban sokan törtek lándzsát. Az értekezlet abban állapodott meg, hogy az ily módon való reformálást nem tartja kívánatosnak és célszerűnek.

Az *ipartörvény revíziójával* szemben való állásfoglalás kérdésének dr. Siposs Aladár és a kamarák vám- és kereskedelempolitikai központjának Hoffer Márton előadása alapján való tárgyalása után a tanácskozás folytatása szept. 6-ikán d. e. 9 órára tűzött ki. Ezen a második napon ifj. Rosenauer Lajos és Beller Károly elnöklelte alatt folyt az értekezlet, melynek során a *drágaságnak*, a *kamarai választási reformnak* és a *kamarai illetékügynek* kérdése került tárgyalás alá. Az elsőnek előadója, dr. Holesch István, rendkívül tartalmas vitának adta alapját a kérdés szakszerű kifejtésével. Reámutattak a vitában résztvevők arra, hogy a kérdés nem csupán hazánkban, hanem azon kívül is, úgyszólván világszerte égető problémává vált. A hazai viszonyok szempontjából részletesen taglalták az okokat, melyeknek tulajdonítható a mai drágaság, nevezetesen az élelmiszerek árainak gyors és elviselhetetlenséggel fenyegető emelkedése; védelmükbe vették az áremelkedés okaiként annyiszor megtagadott kereskedelmet s élelmiszeri ipart s egyúttal reámutattak az eszközökre, melyek az orvoslást lehetővé tehetnék. A többi kérdésnek letárgyalása után az értekezlet tanácskozásai szept. 6-ikán délelőtt véget értek. Siposs Andor Gyula elnök talpraesett beszéde rekesztette be az ülést, melyben örömmel konstatálta az értekezlet eredményes lefolyását, rendkívül magas színvonalát s köszönetet mondva a megjelenteknek, átadta a kamara üdvözlését kiküldők számára.

A kamarák kiküldöttei szept. 6-ikán II. Rákóczi Ferenc sírboltjához zárandokolva, koszorú helyeztek szarkofágjára. E megható, kegyeletes aktusnál Sz. Szakács Péter mondott rövid fohászt. Koszorút tettek le Deil Jenőnek, a kamara elhínyt titkárának sírjára is, melynél dr. Záray Károly emlékezett meg szeretettel az elhínyt érdemeiről.

Szept. 5-ikén a kamara ebédet adott a vendégek tiszteletére, melyen több pohárköszöntő hangzott el. A kamarai titkárok a tanácskozások befejeztével még megtekintették a város gyártelepeit és szakiskoláit s szept. 6-ikán este távoztak Kassáról.

H I R E K.

— **Erzsébet királyné emlékére** szept. 10-ikén d. e. 9 órakor a róm. kath. templomban ünnepélyes gyászistentisztelet volt, melyre Kraysell Aladár, Eperjes sz. kir. város polgármestere az összes hatóságokat, felekezeteket és testületeket meghívta.

— **Kinevezés.** Öfelsége a király Kösch Sándor közalapítványi felügyelőnek a közalapítványi főfelügyelői címet és jelleget adományozta.

— **Bérmaut.** Dr. Fischer-Colbric Ágost kassai megyés-püspök szept. 9-ikén kezdte meg bérmautját, melynek beosztása a következő: szept. 10-ikén Eperjes, 11-ikén Szinye, 12-ikén Szentkereszt, 13-ikén Siroka, 14-ikén Frics és Szinyelipócz, 15-ikén Szentkahermány, 16-ikén Nyársárdó, 17-ikén Gombosszentgyörgy és szept. 18-ikén Kisszeben.

— **Kinevezések a bíróságnál.** A kassai kir. ítélőtábla elnöke Mayer Jenő kisszebeni kir. járásbírósi díjtalan joggyakornokot a kassai kir. ítélőtábla kerületébe díjas joggyakornokká nevezte ki. — A m. kir. igazságügyminiszter Grüss Sándor lemesai kir. járásbírósi jegyzőt a lemesai kir. járásbírósi mellett alkalmazott ügyészé megbízottnak állandó helyettesévé rendelte ki.

— **Beiktatási ünnep.** Az eperjesi (sáros—szepesi) református misszió-egyházközség megválasztott lelkesét, Gönczy Gábort, szept. 25-ikén, vasárnap d. e. iktatja hivatalába. A beiktatást az abaujii egyházmegye érdemes esperese, Révész Kálmán végzi. A reformátusok e szép ünnepére, a melyre a napok-

Ne mulaszsa el az ősz közeledtével személyesen vagy levélileg egy próbavásárlást tenni **KASSÁN ERDÉLYI** nagy ruha-árúházában, a színházzal szemben. ■■■ Óriási választék iskolai ruhákban. Legszolidabb kiszolgálás. ■■■ Szabott ár!

ban mennek szét a meghívók, nagyban készülődik a kiküldött rendező bizottság, hogy minél szebbé és emlékeztetesebbé tegye. Az ág. hitv. ev. templomban megartandó ünnepi istenisztelet után d. u. 1 órákor közebed lesz a «Fekete sas» nagytermében, a melyre úgy a meghívóhoz csatolt levelezőlap útján, valamint a kibocsátandó ívken lehet jelentkezni. Az ívtartók nevét legközelebb lapunkban közléteszi a rendező bizottság. A közebeden nők is vesznek részt, mely körülményt a hölgyek figyelmébe ajánlunk.

— **Zelenka Pál**, a tiszai ág. hitv. evang. egyházkerület püspöke, reichenhalleri kúrját megszakítva, az összes hivatalos teendőket átvette.

— **A kitüntetéssel** vizsgázó joghallgatóknak nevét az 1909/10. tanévre szólólag a HIVATALOS KÖZLÖNY 1910. évi szeptember 1-sei száma teszi közzé. E szerint az eperjesi jogakadémián az első alapvizsgálatot: Demcsik Károly, Deutschschmid Jenő, Nemes Géza, Ruttkay-Nevedzky Béla; a második alapvizsgálatot Pass Ferencz, Perényi Béla, Sziklai István, Uhlarik József; az államtudományi államvizsgálatot pedig Óvári Sándor állotta ki kitüntetéssel.

— **Köszönet.** Dr. Holénia Gyula városi orvos 10 kor.-t adományozott az eperjesi áll. tanítónő-képző intézet kirándulási alapja javára, melyért hálás köszönetet mond az intézet igazgatósága.

— **Áthelyezés.** A m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter Poór Sándor kisszebeni kath. gimnáziumi rendes tanárt a sátoraljaújhelyi kath. főgimnáziumhoz helyezte át.

— **Egyházi közgyűlés.** Az eperjesi ág. hitv. evang. I. egyház szept. 11-ikén, vasárnap d. u. 3 órákor a Kollégium orgonatermében egyházi közgyűlést tart, melynek tárgya: 1. Tanerő-választás a polgári leányiskolába. 2. Folyó ügyek, indítványok.

— **Eljegyzések.** Dr. Adriányi Béla ügyvéd, várm. tb. ügyész, a ZEMPLÉN cz. lap felelős szerkesztője, szept. 4-ikén váltott jegyet Desseoffy Pál és neje magyarkapronczai nagybirtokos leányával, Erszikével. Péchy Imre földbirtokos eljegyezte Horváth Elemer leányát, Ilonkát.

— **A kollégiumi főgimnáziumban** az 1910/11. tanévre 370 tanuló iratkozott be. A tanév szeptember 5-ikén d. e. 9 órákor kezdődött, a mikor is Gömöry János főgimn. igazgató az egybegyűlt ifjúsághoz megleghangú beszédet intézett.

— **Iskola-hegedűk**, vonók és húrok kaphatók Theiss Ármin díszműmű-, gyermekjáték- és hangszer-üzletében, Fő utca 58. sz. a.

— **Új fény a városházán.** A városi tanács elhatározta, hogy a város tanácstermét villamosvilágítással látja el. A teremben ebből a célból díszes, 24-ágú csillárt szerelnek fel.

— **A Martinovics-kör** szeptember 3-ikán választmányi ülést tartott, melyen több fontosabb ügy került megvitatás alá. A kör elhatározta, hogy az őszszel előadásokat rendez. Közreműködésüket dr. Székely Aladár, dr. Fászi Oszkár, Zsigány Zoltán és többen megígérték. Az első előadás október 9-ikén lesz. Dr. Szende Pál fog előadni az «Osztyaharc és irodalom»-ról. Heti szemináriumokat is fognak tartani, melyeknek célja lesz a modern és napirenden lévő kérdések, eszmék megvilágítása.

— **Az Eperjesi Kuglizó Társaság kör** szeptember 15-ikétől 24-ikéig saját kertjében királydobálást rendez. A dobálás kezdődik 15-ikén d. u. 4 órákor; 16-ikától 23-ikéig d. u. 5 órákor; 24-ikén pedig d. u. 3 órákor. Díjak: 1-ső, vagy királydíj: díszes díjlevény 50 kor.-val aranyban; 2., 3., 4., 5. és 6. díj: díszes díjlevény 25, illetőleg 15, 14, 12 és 10 kor.-val arany- s ezüstben; 7—10. díj: 8 kor.-val ezüstben; 11—15., 16—20., 21—26., 27—33. és 34—46-ik: 6, illetőleg 5, 4, 2 és 1 kor.-val ezüstben; 47. díj: azon dobó részére, a ki a királydobálás tartama alatt a legtöbb koszorút dobja, 10 kor.; 48—51-ik: azon négy bárcza tulajdonosának, a kinek egy bárczán legtöbb elstől számító dobása van (ezen négy díjből egy-egy dobó csak egy díjat nyerhet).

egyenként 10 kor.; 52—57-ik: azon hat egyleti tag részére, a ki az évad folyamán alatt legtöbb kilenczest dobott, 2 díj à 10 kor., 4 díj à 5 kor.; 58—60-ik: azon három egyleti tag részére, a ki az évad folyamán legtöbb negyvenest dobott, 1 díj à 10 kor., 2 díj à 5 kor. Díjkiosztás 24-ikén este 7 $\frac{1}{2}$ órákor. A díjkiosztás után, ugyanazonnap este 8 $\frac{1}{2}$ órákor köztársasági vacsora lesz.

— **Nagyszabású hangverseny.** Szept. 24-ikén, este 8 órákor nagyszabású s minden tekintetben magas nivón álló hangversenyt rendez, semsei Semsey Boldizsárné védnöksége alatt a *Sárosvármegyei Tüdőbeteg-Szanatórium javára* az ügy két leglelkesebb agitátora, dr. Csatóry Ágost egyetemi m.-tanár és dr. Holnia Gyula kórházi igazgató. Műsor a következő: 1. Ouverture; előadja a cs. és kir. 5. sz. gy.-ezr. zenekara, Hoffmann Ferencz karmester vezetésével. 2. Zongora-solo, gr. Vay-Mikes Sarolta zongoraművész előadásával. 3. Ének-solo; előadja Matuska Miklós, zongorán kíséri Madarassy Gábor. 4. Vonós-quartett (kassai). 5. Melodráma; előadja Kirchmayer Vilmosné, Rosenberg Teofilné zongorakísérete mellett. 6. Hegedű-solo; előadja Hoffmann Ferencz karmester, zongorán kíséri Becht József. 7. Ének; előadja Bujanovics Eszter, zongorán kíséri Madarassy Gábor. 8. Zongora, katonazene-kísérettel; előadja gr. Vay-Mikes Sarolta zongoraművész és a cs. és kir. 5. sz. gy.-ezred zenekara. A gazdag változatos és minden tekintetben elsőrangú műsor kiemelkedő pontja gr. Vay-Mikes Sarolta zongoraművész zeneszáma, a ki, mint a lipcsei zenakadémia kiváló tehetségű művész, a külföldön is óriási feltűnést keltett játékával s szerencsénknak tarthatjuk, hogy a nemes cél érdekében Eperjesnek megnyerhettük. A hangversenyre jegyek elővélhatóak: szept. 15-ikétől Kósch Árpád üzletében. Földszinti I—II. sor 4 kor., a többi sor 3 kor.; üvegkarzat 4 kor., jobboldali karzat 3 kor., baloldali karzat 2 kor.; állóhely 1 kor. Felülzetések köszönettel fogadtnak.

— **Gallérok, kézelők** legszebben tisztíthatnak Haltenberger Béla gőzmosógépárában, Kassán. Átvételiroda Eperjesen Theiss Ármin üzletében, Fő-u. 58.

— **A Társadalmi Egylet könyvtára**, mely a nyár folyamán lett rendezve, megnyílt s a tagok által naponta igénybe vehető.

— **Lódijazás.** A Sárosvármegyei Lótenyészbizottmány — a m. kir. földmivelésügyi minisztérium anyagi támogatásával — szeptember 11-ikén, vasárnap, Giralton lótenyésztési jutalomdíjostást rendez. A díjazás d. e. 9 órákor kezdődik.

— **Községi takarékpénztár** létesítését célzó indítvánnyal foglalkozott Kisszeben sz. kir. város képviselőtestületének szeptember 3-ikán tartott közgyűlése. Az indítvány hivatkozik Budapest, Nagybánya, Nagykőrös, valamint Hajdúbószörmény példájára, és utal arra, hogy Kisszebenben és vidékén, dacára a Kisszebeni Takarékpénztár, valamint a Szövetkezeti Takarékpénztár működésének, a jogosult hitel-igények kielégítését nem nyernek és a szokásos kamatláb a bekebelezett kölcsönöknél még ma is 8%. A közgyűlés az indítványt egy bizottságnak adta ki. Nagy kár, hogy Eisselt Antal polgármester, mint a közgyűlésen tett nyilatkozataiból kivehető volt, nem barátja az eszmének, melynek megvalósítása esetén pedig Kisszeben városa új és bőven folyó jövedelmi forrással gyarapodnék.

— **A Rákóczi Kath. Kör** szeptember 25-ikén, vasárnap d. u. 4 órákor tartja saját nagytermében 1909. évi közgyűlését, melyre a tagokat s az érdeklődő közönséget ezennel meghívja. Tárgysorozat: 1. Elnöki megnyitót; tartja Zaborovszky Béla egyházi elnök. 2. Titkári jelentés a Kör 1909. évi tevékenységéről; felolvassa ifj. Póta László h. titkár. 3. Pénztári jelentés az 1909. évről; felolvassa Sztankay László számvizsgáló-biz. elnök. 4. Tisztújítás: egyházi és világi elnök, alelnökök, titkár, pénztáros választása, számvizsgáló-bizottság kiküldése, igazgatóválasztmányi tagok választása. 5. Esetleges indítványok. (Csak azon indítványok tárgyaltnak, melyek a közgyűlést megelőzőleg az elnökséghez írásban beadhattak.)

— **Értesítés.** A helybeli kereskedelmi iskolába való felvétel és beiratás szeptember 14-ikén, szerdán délután 4 órákor a Kollégium I. emeleti 3. sz. tantermében történik. A kereskedő főnökök kéretnek, hogy tanulóikat idejében beirassák és a 12 kor. tandíjat a beiratás alkalmával fizessék, mert minden késedelem az iparhatóságnak október 1-jén be lesz jelentve. A javítóvizsgálatok szept. 15-ikén d. u. 4 órától kezdve tartatnak; ezek befejezése után, ugyanakkor, a tanítás veszi kezdetét. *Az igazgatóság.*

— **Sok évi megfigyelés.** Emésztési gyengeségeknél és étvágyhiánynál, általában minden gyomorbetegségnél a valódi «Moll-féle seidlits-porok» bizonyultak a legsikeresebbeknek a többi szerek fölött mint gyomorerősítők és vértisztítók. Egy doboz ára 2 kor. Szétküldés naponta utánvételleg Moll A. gyógyszerész, cs. és kir. udv. szállító által, Bécs, I., Tuchlauben 9. A vidéki gyógyszerárakban határozottan Moll A. készítménye kérendő az ő gyári jelvényével és aláírásával.

— **Állami támogatás a munkások nyugdíjgyűlésének.** A Magyarországi Munkások Rokkant- és Nyugdíjgyűlete 1907. óta három éven át évi 5000 kor. állami támogatásban részesült. A kereskedelmi miniszter, «méltányolva az egylet közhasznú működését», az állami támogatást további 3 évre engedélyezte s annak a folyó évre esedékes ötezer-koronás első részletét az egyletnek a minap kifizettette. Az egylet központi választmánya pákai Kölber Alajos elnökletével a napokban tartotta rendes havi ülését, melyen Katits Antal igazgató jelentéséből örömmel vették tudomásul, hogy az egylet vagyona az idén 900,000 kor.-val növekedett s a hat millió koronát jóval föltúlhaladja. A tagok száma szintén rohamosan növekszik s az idén belépett 23,000 új taggal a rendes fizető tagok száma a százhuszötvet elérte. Az idén 55 új fiókpenztár alakult, ezek száma országsszerte 346-ra emelkedett. Az egylet kiváló jótékonyágának föltüntetésére megemlítjük, hogy eddig 870 elagott és rokkant tagjának, továbbá 249 árvának nyújtott rendes támogatást s 1903. óta mostanig 900,000 kor.-t meghaladó összeget fizetett ki segélyekre. Legutóbbi Körmöczbánya sz. kir. főbányaváros lépett be 200 koronával az alapítótagok sorába. Az egylet központi irodája Budapesten, József-utca 23. sz. alatti saját házában van, a hol szívesen szolgálnak az egylet felől bővebb felvilágosítással. Az egyletnek városunkban is működik egy népes fiókpenztára, a hol az érdeklődők tájékozást kaphatnak.

— **Új menetjegyrendszer az osztrák államvasutaknál.** Az osztrák államvasuti igazgatás a közel jövőben egy új menetjegynek, az úgynevezett tekercsmenetjegynek kipróbálásával fog foglalkozni. Jelenleg tudvalevően a menetjegyek kis rekeszekben vannak egymás fölött elhelyezve s a pénztárosnak mindig a legelső jegyet kell kivennie, a mi nem kis ügyességet igényel. A tekercsmenetjegyek folytatólagos, hosszú szalagot képeznek, mely éppúgy, mint a levélbányaszalagok, átlukasztva vannak és összegöngyölve egy kerek bádoghengerben őriztetnek meg. A tekercsjegyek előállítását tetemesebben olcsóbb, mint az Edmonson-féle kéregjegyeké. Megőrzésükre jóval kevesebb hely szükséges és valószínű, hogy a jegyek kiadása, valamint ellenőrzése is egyszerűbb lesz, mint a kéregjegyeké. Az osztrák vasútügyi minisztérium tanulmányi bizottsága Berlinben járt és beható tájékoztatást szerzett az új menetjegyrendszer felől.

— **A jéggyár**, mely működését júl. 26-ikán kezdte meg, július folyamán 240 métermázsa, aug. folyamán pedig 1567 métermázsa jeget termelt. Ezen összesen 1807 mm. jégnek termeléséhez 137,450 hektowatt villamosáramra volt szükség, vagyis 7 mm. jég előállításához átlag 763 hektowatt áramra.

— **Szabászati és varró-tanfolyamot** nyitok Eperjesen 1910. szept. 15-ikétől, a melyen növendékeim a legrovidebb idő alatt megtanulhatják a rajzolást, szabást és varrást. Beiratkozni lehet Bástya-utca 13. sz. alatt, délelőtt és délután. *Musskalay Irma.*

„BITUMINA“

kitünő védelmet is nyújt a nap melege ellen. — „Bitumina“ régi zindelytetők átfedésére is kiválóan alkalmas. Csakis védjeggyel ellátott tekerceket fogadjunk el.

Gyári főraktár Eperjes és vidéke részére:

MOSKOVITS GYULA vaskereskedésében, EPERJES.

tiszta bitumenből készített, valódi aszfalt-tetőlemez; tűz-tartós, biztos, szagtalan, kátrányozást vagy egyéb mázolást nem igénylő

== TETŐFEDŐANYAG. ==

„Bituminá“-val fedett tető bemeszelve szép fehér marad és

„Bitumina“-val fedett tető bemeszelve szép fehér marad és

— Dite V. és Fia új táncztanfolyamukat szeptember 8, 9. és 10-ikén kezdik meg.

— **Csoportos kirándulás a nyiregyházai gazdas. és ipari kiállításra.** A Sárosvármegyei Gazdasági Egyesület Nyiregyházán szeptember 20-ikán az Országos Magyar Gazdaszövetség által rendezendő gazdasági kiállításra csoportos kirándulást rendez. A kiránduláson bárki résztvehet, ki ezen szándékát szept. 10-ikéig a Gazdasági Egyesület titkári hivatalánál, Eperjes, vármegyei háza, bejelenti. A résztvevők lakásáról és kedvezményes vasúti-jegyéről a titkári hivatal gondoskodik. Indulás Eperjesről szept. 19-ikén reggel 7 ó. 22 p.-kor induló vonattal, azonban szept. 20-ikáig bezárólag bárki tetszése szerint is vászathatja az elindulási idejét.

— **Az eperjes-sóvári h-é. villamos-vasút** előmunkálati engedélyét a kereskedelemügyi m. kir. miniszter egy évvel meghosszabbította.

— **Tévedés azt hinni,** hogy a polokák petéikkel ki nem írhatók. Ha a Löcherer Cimexin poloskairól beszélünk, úgy nemcsak az élő poloskák pusztulnak el rögtön, de a Cimexin hatása folytán a peték nyomban kiszáradnak s többé ki nem kelnek. A Löcherer Cimexin mindenütt használható, szövetet, butort, falat vagy festést nem piszkít, nyomot vagy foltot nem hagy. Kapható: Löcherer Gyula gyógyszerárban Bártfán és Pálesch Árpád drogeriájában Eperjesen.

— **A világ legmagasabb kéménye.** A világ legnagyobb kéménye egy ezüst- és rézműgyár tulajdona Great Falls-ban, Montana amerikai államban, túlhaladja nagyságával a világ eddigi legmagasabb kéményét: a Freiberg melletti Halsbrücken-i kohó kéményét, és 14 méterrel magasabb, mint az Egyesült-Államok eddigi legnagyobb kéménye, az Eastmann kodakgyára. Megjegyezzük, hogy a világon eddig emberi kéz által készített legmagasabb építmény a párisi Eiffel-torony, mely 300 m. magas. A múlt év október végén készült el a világ legnagyobb kéménye, mely 154 m. magas, felső nyílása 15,2, az alsó 20,3 m. átmérőjű és így nemcsak a legmagasabb, hanem a legnagyobb kéménye is a világnak. Ez az óriás kémény dombon emelkedik, a szája 230 m. magas van az alatta fekvő olvasztó- és kikészítő-kemenczék talpa fölött. A jelenlegi érc-olvasztó-telep termelőképességének kétszeresére van számíva és 95 mm. vízszlopnak megfelelő huzatterősség mellett percenkint 113,260 köbméter füstgázot képes 316 fok hőség mellett elvezetni. A kéményt azért készítették ily rendkívüli magasságra, egyrészt, hogy a nagy huzatot előidézzék, másrészt, hogy az egészségre ártalmas ártalmatlaná tegye, mert ezt a mai 56,7 méter magas kémény nem tudta elég magas szétosztlatni a levegőben, hogy onnét az erős szél elhordja. A nagy magasságra való tekintettel különös gondot fordítottak az alapozásra. Az alap kémény palából áll, erre helyezték a kéménynek 7 m. mély, kívül nyolcszögű, belül kőalakú betongyűrűalapját, mely fölfelé vékonyodik. Az egész kéményt belülről savatálló burkolattal látták el, mely a kémény tégláitól 5 cm. szigetelő levegőréteggel van elválasztva. Villámcsapás ellen a kéményt 16 rézvillámhárító védi, a villámhárítók csücske 1 1/2 m.-nyire nyúlik a kémény torka fölé, mindegyiknek a hegyén 32 millim. tiszta platinacsücs van. A 16 villámhárítót alul 32 millim.-es gyűrű kapcsolja össze, mely két helyen a földbe nyúlik, itt minden rézdarab a kémény nyílásától 30 m.-nyire lefelé ólommal van borítva, hogy a kitérődő mérges gázok a rezet meg ne rongálják.

— **A Ksd. teli menetrendje.**

A kassai kereskedelmi és iparkamara elnöksége a teli menetrend összeállítása előtt a menetrenddel szemben felmerült kívánásokat összegezve, megkereste a Ksd. vezérigazgatóságát, hogy a kamarai kerület — ipari és kereskedelmi szempontból — egyik legfontosabb részének Szepes- és Sárosvármegyének forgalmait érdeklő kérélmeket a rendelkezésére álló eszközök keretein belül teljesítse. A Ksd. igazgatósága a kamara megkeresésére az alábbiakban közölt átiratot intézte a kamara elnökségéhez, a melyben a kívánalmak legtöbbjének megvalósítását kilátásba helyezte:

„Tek. Kerületi Kereskedelmi és Iparkamara, Kassa. F. hó 4-ikén 4180. sz. kelt becses levelében foglalt menetrendi kívánásaira tisztelettel értesítjük a következőkkel: ad 1. A korompai érdekeltég régióta hangoztatott kívánását méltányolva, 5. és 6. sz. gyorsvonatainkat május 1-jével életbeléptetett nyári menetrendünkben Korompa állomáson egy percnel rövidebb időre (Δ) rendszeren megállítjuk. A két gyorsvonatnak ez a rendszer megállása a teli menetrendben is megmarad, úgy, hogy Korompa állomáson mind a négy gyorsvonatunk az egész éven át rendszeren meg fog állni. ad 2. A Poprádfelka és Podolin között fővonalunk 12. és 13. sz. személyvonataihoz való közvetlen csatlakozásban kívánt új vonatot, sajnálatunkra, nem helyezhetjük forgalomba, egyrészt a vonatsaporítással járó nagy üzemi költségekre való tekintettel, másrészt pedig azért, mert a rendelkezésünkre álló személykocsik és mozdonyok nem elegendők az új vonat járatásával kapcsolatos kocsik- és mozdony szükséglet fedezésére. Ezen a vonalon a f. évi nyári menetrendben különben is szaporítottuk a vonatok számát, a mennyiben a múlt években csak Poprádfelka és Szepesbela között közlekedett két személyvonat járatását a jelenlegi 824. és 827. sz. vonatokkal, Podolinig kiterjesztettük. ad 3. Az Eperjes-bártfai h-é. vasúton közlekedő 1221. sz. vonatot a bártfai érdekeltég kívánásága folytán feltettük későbbre, mert az ottani érdekeltég a Bártfától való későbbi indulásnak az eperjesi csatlakozásnál nagyobb fontosságot tulajdonított. Részünkről hajlandók vagyunk abban az esetben, ha az érdekeltég óhaját ez irányban tudomásunkra hozná, a 408. sz. személyvonathoz való csatlakozás elérése érdekében az 1221. sz. vonatot megfelelően korábbra fektetni és ez iránt a jövő évi nyári menetrend tervezése alkalmával az érdeklő h-é. vasút igazgatóságával érintkezésbe fogunk lépni. ad 4. A Héthárs-Eperjes, illetve Abos között ezidő szerint naponta közlekedő 423. sz. vonatot az Eperjesre járó iskolás-gyermekekre való tekintettel telen át is jártni fogjuk, a miről a héthársi és nagysárosi érdekeltéget már értesítettük. ad 5. A 426. sz. vonatnak Orlóig, a 423. sz. vonatnak pedig Orlóról való járatását a vonatsaporítással járó üzemi költségekre való tekintettel, melyek, miután ezek a vonatok Orlóon csatlakozás nélkül maradnának, a várható csekély bevételek által még részben sem találnának fedezést, sajnálatunkra nem helyezhetjük kilátásba. Tisztelettel *Samarjay* s. k., igazgató-helyettes.

— **Kereskedők Évkönyve.** Az Országos Magyar Kereskedelmi Egyesület 1911-re is kiadja az évről-évre egyaránt értékes és praktikus tartalmával szakkörökben általános elismerést és kedveltséget szerzett Kereskedők Évkönyvét. Az Évkönyv karácsonykor megjelenő negyedik kötetét is ismert sazkfériaik fűjék. A jövő évben kétévi ciklusra végzendő országos adókiivetés alkalmából az Évkönyv nagy részletességgel ismerteti az erre vonatkozó szabályokat. Az adóügy terén még a magyarországi cégek Ausztriában és az egyéb külföldön való megadztatásának kérdésével foglalkozik behatóan az Évkönyv. Böven tárgyalja a legutóbb megkötött román és szerb vámcszerződést, sazkékek szerint alapítván meg az új vámtételeknek magyar szempontból való jelentőségét. Közli a reánk nézve fontosabb export-területek áruforgalmi statisztikáját. Behozatalunk, valamint mezőgazdasági és ipari termelésünk adatai kapcsán a

hazai iparfejlesztés terén való teendőket tárgyalja. Külön fejezetben foglalkozik az Évkönyv az annektált tartományokkal. Ismerteti a mértékitelesítési szabályokat, különösen a legutóbb életbelépett és még életbelépett rendeleteket. Magyarítja az új vasúti üzletszabályzatot, az élelmiszerrendészetre, az italmérés és dohányelárú-sítási jogra vonatkozó szabályokat. Közli a fővárosi lakbér-szabályzatot, a posta-, távirada- és telefon-szabályokat és tarifákat. Lesz az Évkönyvben azonkívül kereskedelmi címintár, különféle praktikus táblázat, hasznos útbaigazítás és tudnivaló. A Kereskedők Évkönyvét, melyet az O. M. K. E. tagjai költségmentesen, tagsági járulékuk fejében kapnak meg, az Egyesülés megbízásából az idén is *Beck Géza* helyettes főtitkár szerkeszti.

— **Milyen iparágat érdemes meghonosítani?** Az alább felsorolt iparcikkek eddig kizárólag vagy nagyobb részükben a külföldről szállítottak a vasutaknak. Hogyha a kisebb tökével meghonosítható iparágak a közszállítási szüksegek kedvéért gyökeret vernek nálunk, akkor ezen a réven a magyar ipari termelés számottevő mértékben fog előbbre haladni. Itt részletezzük azokat az iparcikkeit, a melyeknek megszerzése nagyobb összegre tóg és a melyeknek megszerzése a tökébefeiktetés és a technikai felszerelés szempontjából legalább első pillantásra könnyebbnek látszik. Az asztalosmunkák 2330 kor., kádár-, ács- és egyéb munkák 2893 kor., üveg-áruk 100,362 kor., vászonneműek 18,452 kor., gyapjúárúk 12,149 kor., selyem- és bársonyozsikek 10,847 kor., kötélárúcsikek 37,733 kor., paszomány- és gombkötő-árúk 229 kor., viaszosváson és tapáték 3879 kor., vízmentes ponyvák 3381 kor., vegyes textilanyagok 34,112 kor., szabómunkák 3029 kor., szűcsmunkák 39 kor., kárpitosmunkák 323 kor., ágyneműek 3480 kor., szalmaháncs-, nádvesző- stb. munkák 9647 kor., kidolgozott bőrök 2555 kor., szűjgyártó- és bőröndös-árúk 700 kor., hajtószfjak 4246 kor., író-, rajz- és csomagolópapír 64,369 kor., táviradai papirtekercsek 15 kor., nyomtatványok 1542 kor., kefekötő- és seprőárúk 13,799 kor., festék 219,773 kor., gyantatermékek 285,760 kor., lakkok 7640 kor., aszfalt- és aszfalttermények 431 kor., kátrány 278,400 kor., enyvek és egyéb ragasztószerek 5800 kor. sők és savak 22,465 kor., egyéb vegyszeti készítmények 74,939 kor., robbantószerkek 9813 kor., lakatos- és kovácsmunkák 9331 kor., réz- és egyéb fémparcsikek, bádogosmunkák 116,668 kor., munkagépek 658,145 kor., mérlegek 4780 kor., szerszámok és eszközök 85,559 kor., táviradai- és jelzőszközök 3077 kor., órák 25,597 kor., tudományos műszerek és eszközök 108,356 korona.

— **Kolera** és minden fertőző járvány ellen legjobb óvszer a tiszta, baktériummentes víz. Ilyen a világghírű «Buziási Phönix»-ásványvíz, mely, mint természetes, baktériummentes, legtisztább és legolcsóbb hazai ásványvíz, a leghfresebb orvostanárók által ajánltatik. A mostani járványos időben a «Buziási Phönix»-ásványvíznek egy házban sem szabad hiányoznia. A buziási források különben egy újonnan felbukkant hatalmas forrással szaporodtak s így az eddigienél is nagyobb mennyiségben szolgáltatják a járvány elleni legbiztosabb óvszert.

SPORT.

A Kassai Atlétikai Club tagjai szept. 25-ikén résztvesznek Eperjesen az E. T. V. E. országos atlétikai versenyén. Az atlétikai verseny után valószínűleg a K. A. C. II. játszik az eperjesi Ramblerekkel.

Az E. T. V. E. szept. 11-ikére tervezett versenyét a M. Atlétikai Szövetség szept. 25-ikére engedélyezte. A versenyek a tervezett keretben a jelzett napon folynak le a játéktérén.

«**Garden-party**» Ótátrafüreden. Az idei saison legérdekesebb napja július 23-ika volt, a mely napon gr. *Teleki Sándorné* a Szepes-szombatón építendő Vöröskereszt-egyleti kórház javára nagyszabású ünnepélyt rendezett. Az ünnepélynek, a közzétett nyilvános nyugtázás szerint, nyers bevétele 12,195 kor., kiadása 1684 kor.; tiszta jövedelme pedig 10,511 kor. volt.

Gümőkór (tüdő)

köhögés, számarköhögés, influenza és a légzőszervek bajainál az orvosi kar kiváló eredménnyel alkalmazza a

SIROLIN „Roche“-t.

SIROLIN „Roche“-t kellemes íze és kiváló hatása folytán szívesen veszik. Az összes gyógyszerárakban eredeti SIROLIN „Roche“ csomagolást kérjünk és határozottan utasítsunk vissza minden pótkészítményt.

F. Hoffmann-La Roche & Co. — Basel (Schweiz) Grenzach (Baden)

Kitűnő
csemege-szőlőt

szállít utánvételt különként 60 fillérért
NEUWELT LAJOS szőlőbirtokos, Beregszász.

Üzletmegnyitás
szeptember 1-jén az Eperjesi
Ker. Fogy. Szövetkezetben,

a püspöki palotával szemben levő sarokházban.

A Szebeni-út 30. szám alatti
ház és kert

elköltözés folytán szabad kézből eladó.
Bővebbet Kovaliczky Pál gyógyszerárában,
Eperjes, Fő-u. 142.

Az elismert

legjobb

legelterjedtebb

magyar napilap

AZ UJSÁG

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Budapest, Rákóczi-út 54.

Főmunkatársak: Herczeg Ferencz,
Kenedi Géza, Kóbor Tamás, Kozma
□□□ Andor. □□□

Felelős szerkesztő Gajári Ödön.
□ Szerkesztőtárs dr. Ágai Béla. □

Előfizetési árak: 1 óra 2 K. 40 f.,
negyedévre 7 kor., félévre 14 kor.,
egész évre 28 kor.

**SÁROSVÁRMEGYEI
KALAUZ**

legújabb, 1910. évi kiadása
356 oldal terjedelemben, a
vármegye s Eperjes térképével.
Ára 5 K. Vidékre 5 K. 30 f. be-
küldése ellenében bérmentve.

Kapható Kósch Árpád könyvnyomdájában.

Egy jó házból való fiú
:: divatüzletbe ::
tanulónak

fölvéttetik. □ Cím a kiadóhivatalban.

Hirdetmény.

A Sárosvármegyei Jótékony Nőegylet egy
25-30-éves, egyedül álló, magyarul is jól tudó

gazdasszonyt

keres, a ki az Erzsébet-árvaházban a
háztartási teendőket (főzés, takarítás, mosás
stb.) végezne és e teendőkre az árvaházban
levő 12-évesnél idősebb leányokat is meg-
tanítaná.

Fizetése — a leányokéval egyenlő teljes
ellátáson kívül — havi 30 korona.

Ajánlkozni lehet 1910. szeptember 1-jéig
a nőegylet elnökénél, Kósch Árpádné úr-
asszonynál.

A megválasztandó gazdasszonynak 1910.
évi szept. 15-ikén, esetleg okt. 1-jén kell a
helyét elfoglalni.

Faragó József,
titkár.

Kossuth Lajos-u. 44. sz. ház
eladó.

Van szerencsém a nagyérd. úri hölgyközön-
séget tisztelettel értesíteni, hogy a főváros
mintájára, f. évi október hó 1-jén helyben,
Kossuth Lajos-utca 28.
szám alatt, földszint 1. egy

kozmetikai intézetet

(hajfésülési termet) hajfésülésre, hajmosásra
és arczapolásra (arczmassage) berendezek.

Házi-abonnálást is elfogadok.

Kérem a nagyérdemű úri hölgyközönség
becses pártfogását. Kiváló tisztelettel

Mme Terézia.

Köhögés, rekedtség és hurut ellen nincs jobb a

Réthy-féle pemetefü-czukorkánál.

Vásárlásnál azonban vigyázzunk
és határozottan RÉTHY-félét kérjünk,
mivel sok haszontalan utánzata van.

1 doboz 60 fillér.

Csak RÉTHY-félét fogadjunk el!

Árjegyzékek, üzleti számlák, levélpapírok, boríté-
kok, értesítő- s intőlevelek, czímkék, bárczák, üzleti
könyvek, czéggkártyák, levelezőlapok, csomagoló-
papírok, reklámczédulák, falragaszok, árukönyvek,
pénzeslevélborítékok, váltóürlapok, zárszámadások,
utalványok stb., czégnomással, több színben is.

Alapszabályok, értékpapírok, mérlegszámlák, rova-
tos üzleti könyvek - Ügyvédek részére mindennemű
kérvények és kerestetek, meghatalmazások, kötvé-
nyek és szerződések, óvások, ügyvédi könyvek stb.
Ezek előállításához legújabb betűanyag. Nagy klisé-
készlet. Villamos- és benzinmótorerő-berendezés.

..... KÖNYVNYOMTATÓ-MŰINTÉZET .....
KÓSCH ÁRPÁD :: EPERJES
..... PAPIR- ÉS ÍRÓSZER-RAKTÁR .....

Díszművek, hetilapok, folyóiratok, meghívók,
músorok, tánczrendek, étlapok, színlapok, el-
jegyzési és esketési kártyák, névjegyek, köz- és
magánhivatalok, takarékpénztárak részére szük-
séges nyomtatványok izléses és pontos előállí-
tása többszínű, valamint másolónyomással is.

Egyházi, tanügyi, közigazgatási s más hivatalos
nyomtatványok raktára. Bevásárlási árukönyvek
rovatolva. .... Költségvetések — készítendő
nyomtatványokról — postafordultával. • Vidéki
megrendeléseket gyorsan és pontosan telje-
sítik. • Előfizetések felvétele bármely hírlapra.

Jó megjelenésű, 35-éves,
intelligens asszony
 ki jó bizonyítványokkal rendelkezik, jelenleg egy igen előkelő birtokosnénál mint házvezetőnő van alkalmazva, s igen jól főz, magányos úrnál, mielőbbi **állást keres.**

Cím megtudható: Eperjes, Vásártér 18. sz. alatt.

Dr. Halász-féle
„SANITOL“

száj- és fogápoló-szerek.

Minden eddig létezőnél tökéletesebb és megbízhatóbb szerek,

melyek a legújabb megállapított tudományos és klinikai vizsgálatok alapján egyedül sikeres és helyesnek talált alapelvek szerint készülnek. Használati utasítás szerint eljárva, a fogakat megvédik a romlástól. Végtelen kellemes száj. Ideálisan tiszta száj és fogak.

Megfizethetetlen előnyük,

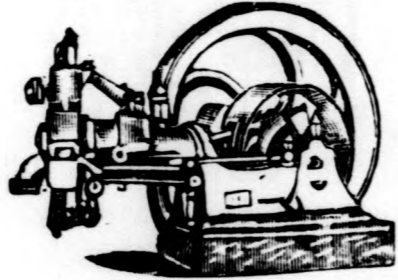
hogy rendszeres használat mellett megvédnek a heveny-fertőző betegségektől (vörheny, kanyaró, torokgyík stb.) és azért gyermekek részére már az okból is különösen ajánlottak a használatuk. Ideális száj- és fogkefék. Kaphatók használati utasítással.

PÁLESCH ÁRPÁD úr droguériájában, Eperjesen.

Nagy üveg szájvíz 2 kor., kis üveg 1 kor. 20 fill.
 Fogpor 1 kor. Fogkefe 1 kor. 40 fill.

Drezdai Motorgyár Részv.-Társ.

Németország egyik legrégebb és legnagyobb motorgyára.

Szállít szakkörökben elismert, legjobb gyártmányú benzin-, nyersolaj-, gáz-, petroleum-motorokat és lokomobilokat, valamint szivógázmotorokat.

Meglepő ujdonság!

EGYETEMES GENERATORUNKKAL

a tényleges lóerő óránként csak 1 fillérbe kerül. Vezérképvislet:

Gellért Ignác és Társa

Budapest, Teréz-körút 41. sz. Telefon 12—91.
 Legmesszebbmenő jótállás! Kedvező fizetési feltételek!

TITOK

marad minden háziasszony előtt, hogy miként kölcsönözhet a szobapadlónak

állandó, szép és előkelő szint, a míg a valódi Eisenstädter-féle

Eglasine
 padló-fénymázt

Bejegyzett védjegy nem használja.

Az „Eglasine“ három óra alatt megszárad.

Kemény, mint a borostyánkő, gyönyörű tükröző szint ad.

Az „Eglasine“ teljesen szagtalan.

Az „Eglasine“ fénye tartós, és ezért előszeretettel használják konyhabutorok fényezésére is.

Kérjen mindenütt csak valódi Eisenstädter-féle

padlófénymázt és ügyeljen a „Pánczélos lovak“ védjegyre, a mely minden dobozon látható.

Legolcsóbb bevásárlási forrás!

Az összes tanintézeti füzetek, továbbá író- és rajzeszközök, olajfestészeti cikkek raktára, festőminták kölesönbe is kaphatók

Schustek Nándor

papirkereskedésében, Fő-utcza 99. sz., a Kollégiummal szemben.

Iskolakönyvek bekötése.

Szép index-táblák!

Arroba Wine Company, Wien.

Egyenes behozatal! Első beszerzési forrás!

Ajánlja — jótállást vállalva tisztaságért és valódiságért — legfinomabb, régi, tiszta spanyol és portugisai

gyógy- és dessert-borait:

Malaga, Madeira, Sherry, Port, Marsala, Lacrimae-Christi, Vermouth és Cognac.

Eladás 1/1 és 1/2 üvegekben eredeti árakon

SCHNITZER SAMU fűszer- és csemege-kereskedésében
EPERJESÉN.

Őszi trágyázás!

Valódi védjegy

THOMAS-SALAK

a legjobb és legolcsóbb foszforsavas műtrágya!

Csak akkor valódi, ha ilyen zsákban van és eredeti ölmzár van rajta.

Minden zsák tartalomjelzéssel van ellátva.

Óvakodjunk a hamisítástól!

Kalmár Vilmos

a Thomasphosphatfabriken, Berlin

vezérképviselője

Budapest, VI., Andrassy-út 49. sz.

Képvislet és raktár: Weiser Ede, Kassa.

„Keil-Lakk“-nál jobb máz nincsen
 Asszony mondja: ez a kincsem!
 A padló úgy fénylik tőle
 Nem is kell sok máz belőle;
 Kevés munka, semmi kfn,
 Barna, vagy porszürke szín,
 Figyelmet csak arra tegyen,
 Hogy az mindig „Keil-Lakk“ legyen!
 Ajtó, mosdó, ablakpárkány
 Oly fehér lesz, mint a márvány,

Ha fehér „Keil-Lakk“-ot veszünk
 S vele mindent jól befestünk,
 Konyhabútor, asztal, szék,
 Itt van „Keil-Lakk“, azurkék,
 Kertibútorot fessünk zöldre,
 Gyermekeknek öröme.
 „Keil-Lakk“-ból van minden szín,
 Kék, piros, zöld-rozmarin.
 Szóval: ház vagy nyárilak,
 Mindig legyen ott „Keil-Lakk“!

Mindenkor kaphatók:

VAJDICSKA KÁLMÁN czégnél, Eperjesen.

Igló: Fogyasztási Szövetkezet. — Kassa: Ifj. Novelly Sándor Utóda. — Kiszében: Kasewits J. János.

Globalin

a legjobb és legfinomabb
 czipöcrème

Fritz Schulz jun. K.T. Aussig a/E.

Vegyileg kipróbált meszet

A kolera elleni dezinficiáláshoz 25-kilós zsákokban kimérve 1 kor.-ért szállít Weisz Hermann, Eperjes, Fő-u. 129.

Előkelő népbiztosító-társaságnál megbízható díjbeszedő és üzletszerző

havi-fizetéssel alkalmazást nyerhet. Ajánlatok a helybeli főgynökséghez, Holénia Béla úrhoz küldendő, Eperjes, Takarékpénztári épület.

1868. óta fényesen bevált BERGER-FÉLE GYÓGY-KÁTRÁNY-SZAPPAN

G. Hell & Co. gyártmánya. Kiváló bécsi orvosok ajánlataira Európa legtöbb államában fényes eredménnyel alkalmazzák mindennemű bőrküritések... Berger-féle kátrány-kénszappant

Berger-féle glicerín-pipereszappan melyben 35 százalék glicerint foglaltatik és amely illatosítva van.

Berger-féle borax-szappant és pedig pársenek, napégés, szepők, elősdiak és más bőrbajok ellen.

Ára darabonként minden fajta 70 fillér, használati utasítással együtt. Kérjen a vásárlásnál nyomtatékosan Berger-féle kátrány-szappantokat és borax-szappantokat, G. Hell & Comp. gyártmányait és vizsgáljon az itt ábrázolt védjegyre és a mellette levő cégjelzésre, mely minden címken ott kell legyen.

Kitüntetve Bécsben 1883-ban díszokmányával és a pársi 1900. évi világiállításon arany éremmel. A Berger védjegyű minden más gyógy- és higiénikus szappanok a hozzájuk mellékelte utasításokon fel vannak sorolva.

Nagyban: G. Hell & Comp., Wien, I., Eiberstr. 8. Magyarországi főraktár: Török József gyógyszer-tára, Budapest, Király-u. 12. Thallmayer és Seltz, Zrínyi-utca, Koehmeister Fr. utóda, Hold-utca 8. Molnár és Mosor drogulisták, IV., Koronahereg-utca 9. szám. Detsinyi Frigyes drogeria, Marokói-utca 2. Keszinyben Magyarország összes gyógy-szertáraiban.

Kapható Eperjesen Korn Vilmos úr gyógyszer-tárában, valamint Magyarországon összes gyógyszer-tárában

MOLL-FÉLE SEIDLITZ-POR

Csak akkor valódiak, ha mindegyik doboz Moll A. védjegyét és aláírását tünteti fel.

A Moll A.-féle Seidlitz-porok tartós gyógyhatása a legmakacsabb gyomor- és altest-bántalmak, gyomorgörcs és gyomorhív, rögzött székrekedés, májbántalom, vértelülés, aranyér és a legkülönbözőbb női betegségek ellen, e jeles háziszernek évtizedek óta mindig nagyobb elterjedést szerzett.

Ara egy lepecsételt eredeti doboznak 2 korona. Hamisítások törvényileg fenyítettek.

MOLL-FÉLE SÓS-BORSZESZ

Csak akkor valódi, ha mindegyik üveg Moll A. védjegyét tünteti fel. A Moll-féle sósborszesz nevezetesen mint fájdalomcsillapító beuorzószési szer kőszvény, csúsz és a meghűlés egyéb következményeinél legismertebb népszerű.

Egy önozott eredeti üveg ára 2 kor. Moll-féle gyermek-szappan.

Legfinomabb, egészen új módszer szerint készített gyermek- és női-szappan a bőr gyökeres gondozására és apólasására így gyermekek, mint felnőttek számára. Egy darab ára 40 fillér. Öt darabé 1 korona 80 fillér.

Minden darab gyermek-szappan Moll A.-féle védjeggyel van ellátva. Fő-székhely: Moll A. gyógyszerész, cs. és kir. udvari szállító által Bécs, I., Tuchlauben 9.

Vidéki megrendelések naponta posta-utánvét mellett teljesítettek. A raktárakban tessék határozottan Moll A. aláírásával és védjegyével ellátott készítményeket kérni.

A Bártfai Hitelbank r.t. pénztárnoki állásra

pályázatot hirdet és felhívja mindazokat, kik ez állást elnyerni óhajtják, miszerint az eddigi alkalmaztatásukat igazoló okmányokkal felszerelt kérvényüket alulirt címre 1910. évi szeptember hó 15 ikéig adják be.

Az állás javadalmazása évi 1800 korona és évi jutalék. Pályázótól megköveteltetik 3000 korona óvadék készpénzben, óvadékképes értékpapírokban, vagy más módon nyújtható kauczió.

Az állás 1910. szeptember 20-ikán elfoglandó. A megválasztott pénztárnok egyévi próbaidő után fog véglegesítettetni. Bártfán, 1910. augusztus hó 31-ikén. Az igazgatóság.

CLAYTON & SHUTTLEWORTH LTD Budapest, Váci-körút 68. Locomobilok és cséplőgépek, benzinmotoros cséplőkészletek, magánjáró gőzgépek, szalmakaszalozók, löhere-cséplők, tisztító-rosták, konkolyozók, kaszálógépek, marokrakó- és kévekő-aratógépek, szénagyűjtők, széna- és szalmasajtók, boronák, sorvetőgépek, Planet Jr. kapálók, kukoricza-morzsolók, szecska-vágók, répvágók, darálóok, őrlőmalmok, egyetemese aczélek, 2- és 3-vasu ekék és minden egyéb mezőgazdasági gépek.

JOL JAR HA VALÓDI PALMA KAUCSUK SAROK VAN CIPŐJÉN DE ROSSZUL JÁR HANEM ÜGYEL A VÉDJEGYRE! TESSÉK KIPRÓBÁLNI!

Óvás! A ki varrógépet akar venni, az ne hagyja magát oly hirdetések által befolyásoltatni, melyek a SINGER SINGER Co. Varrógép Részv.-Társ. Eperjes, Fő-u. 110. = Fióüzletek mindenütt. =

Jakobovics Ármin és Testvére első kassai butor-mintaterme és butor-áruháza Kassán, Fő-utca 39. szám alatt (saját házában) Telefon 171. a székesegyházzal szemben. Telefon 171.